

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2012-11-09

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Per Virdesten och Margit Knutsson.

Utvidgad målgrupp för samhällsorientering

Enligt en lagrådsremiss den 1 november 2012 (Arbetsmarknadsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
2. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
3. lag om ändring i lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Tarik Qureshi.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om samhällsorientering för vissa nyanlända
invandrare

2 §

Av paragrafen, som reglerar lagens målgrupp, framgår inledningsvis att lagen inte gäller för personer som har fyllt 65 år. Det framgår emellertid inte av vare sig lagtexten eller motiven till förslaget vad som händer om en person uppnår denna ålder under pågående samhällsorientering eller efter det att erbjudande enligt lagen lämnats men innan samhällsorienteringen påbörjats. Frågan är om kommunens skyldighet kvarstår eller om kommunen kan välja att avbryta samhällsorienteringen respektive inte låta den nyanlände påbörja den. Detta bör lämpligen behandlas i författningskommentaren. Se även under 4 § nedan.

Målgruppen för kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering avgränsas vidare genom att det i fem punkter hänvisas till olika bestämmelser i utlänningslagen. I några av punkterna lämnas dessutom viss upplysning om innehållet i de bestämmelser som det hänvisas till. Enligt Lagrådets uppfattning är det en lämplig lagstiftningsteknik att på detta sätt lämna information om vad de bestämmelser som man hänvisar till innehåller (jfr Ds 1998:43 s. 92 f.). I konsekvens med detta kan punkten fyra förslagsvis formuleras på följande sätt:

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen, eller

3 §

I paragrafen föreskrivs varje kommuns skyldighet att erbjuda nyanlända invandrare samhällsorientering. Avsikten torde vara att en

kommuns ansvar endast omfattar de nyanlända invandrare som är folkbokförda i kommunen. Detta framgår emellertid inte av lagtexten. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Varje kommun ska erbjuda samhällsorientering till de nyanlända invandrare som är folkbokförda i kommunen och som omfattas av denna lag.

4 §

Av paragrafen framgår att kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering gäller i tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

Enligt författningskommentaren upphör kommunens skyldighet när den nyanlände varit folkbokförd i en eller flera kommuner under "sammanlagt" tre år. Det har under föredragningen upplysts att paragrafen ska tolkas så att skyldigheten upphör tre år efter första folkbokföringstillfället även om personen under treårsperioden haft avbrott i folkbokföringen, t.ex. på grund av att personen under viss tid vistats i utlandet och sedan kommit tillbaka till Sverige. Detta bör framgå av författningskommentaren. Ordet "sammanlagt" bör utgå.

På motsvarande sätt som påpekats beträffande 65-årsgränsen i 2 § saknas ett tydligt ställningstagande i frågan vad som händer om en samhällsorientering har erbjudits men inte fullföljts innan treårsfristen löpt ut. Även denna fråga bör lämpligen behandlas i författningskommentaren.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.